

În acest număr:

Noul cadru legislativ privind derularea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială în domeniile apărării și securității. Înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Române de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare

OUG nr. 124/2023 reprezintă noul cadru legal incident în materia operațiunilor de compensare atașate achizițiilor în domeniul apărării naționale și securității. În comparație cu reglementarea anterioară, noul act normativ aduce importante modificări în ceea ce privește operațiunile eligibile ca offset și mecanismul de încheiere a contractelor de cooperare tehnologică și industrială.

Reglementarea în premieră a litigiilor colective (acțiuni reprezentative) în România și Uniunea Europeană

România a adoptat, la finalul anului trecut, legislația privind desfășurarea acțiunilor în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor (Legea nr. 414/2023) prin transpunerea Directivei Uniunii Europene 2020/1828, care are potențialul de a schimba paradigma derulării litigiilor dintre consumatori și companii.

I. Prevederile Ordonanței de urgență nr. 124/2023

În data de 29 decembrie 2023, în Monitorul Oficial al României, Partea I, a fost publicată Ordonanța de urgență nr. 124/2023 privind derularea operațiunilor de cooperare tehnologică și industrială în domeniile apărării și securității, înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Române de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal bugetare („**OUG nr. 124/2023**”).

OUG nr. 124/2023 a abrogat expres OUG nr. 189/2002 privind operațiunile compensatorii referitoare la contractele de achiziții pentru nevoi de apărare, ordine publică și siguranță națională. Astfel, noul act normativ a devenit principalul act de reglementare în ierarhia cadrului normativ aplicabil operațiunilor de offset atașate contractelor având ca obiect înzestrarea tehnologică în domeniul apărării naționale și securității.

Principalele dispoziții cuprinse în OUG nr. 124/2023

1. Înființarea Agenției Române de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare („**ARCTIS**”), în subordinea Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, prin reorganizarea Oficiului de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială care se desființează

Activitatea ARCTIS va viza (i) semnarea acordurilor de cooperare tehnologică și industrială, (ii) gestionarea modului de derulare a operațiunilor de cooperare, și (iii) supravegherea entităților eligibile care au semnat acordul de cooperare.

2. Modificarea procedurii de semnare a acordului de cooperare tehnologică și industrială („**Acordul**”)

În conformitate cu noua reglementare, Acordul se semnează în prealabil semnării contractului de achiziție publică, cu fiecare dintre operatorii economici calificați și selectați să participe la ultima etapă a procedurii de atribuire.

Obiectul Acordului inițial este unul restrâns, vizând doar aprobarea planului de cooperare tehnologică și industrială. Planul de cooperare reprezintă propunerea fiecărui participant selectat cu privire la modalitatea de implementare a operațiunilor de compensare. Intrarea în vigoare a Acordului are loc fie la data semnării contractului de achiziție publică, fie la o dată ulterioară indicată expres în cuprinsul contractului de achiziție publică.

3. Modificarea intervalului de stabilire a valorii operațiunilor de cooperare tehnologică

OUG nr. 124/2023 prevede intervalul de determinare a valorii operațiunilor de cooperare tehnologică, respectiv între 20% și 100% din valoarea contractului de achiziție publică. Procentul aplicabil este stabilit de către CSAT, la propunerea autorității contractante și ARCTIS.

4. Stabilirea preferinței pentru operațiunile de cooperare tehnologică directe

Noua reglementare exprimă în mod formal preferința legiuitorului în sensul derulării operațiunilor de cooperare directe. Definiția operațiunilor de cooperare tehnologică oferită de noua reglementare restrânge semnificativ operațiunile acceptate, în comparație cu OUG nr. 189/2002. Astfel, operațiunile acceptate pot viza:

- transferul de tehnologie, reprezentând transferarea de cunoștințe, asistență tehnică sau alte activități de transfer tehnologic;
- cooperarea în cercetare-dezvoltare, îndreptată spre producerea de materiale, produse și instalații noi precum și îmbunătățirea substanțială a echipamentelor existente;
- subcontractarea, reprezentând producerea de către un operator economic român a unei părți sau a unor componente ale echipamentului care face obiectul contractului de achiziție publică. Subcontractarea vizează inclusiv mentenanța echipamentelor achiziționate;
- exportul de echipamente.

Operațiunile de cooperare tehnologică menționate mai sus reprezentau, în conformitate cu reglementarea anterioară, operațiuni directe (offset direct). Ultima categorie de operațiuni poate fi calificată atât ca operațiune indirectă, cât și directă, în funcție de legătura exportului cu obiectul contractului de achiziție publică.

5. Modificarea procedurii de determinare a multiplicatorului de cooperare tehnologică și industrială

În conformitate cu noul act normativ, valoarea multiplicatorului de cooperare tehnologică și industrială va fi determinată prin raportare la efectul de consolidare a industriei din România sau de realizare a unei capacități de producție, integrare, testare și mentenanță, în principal, prin transferul de tehnologie.

Intrarea în vigoare a OUG nr. 124/2023 va avea un impact semnificativ în domeniul achizițiilor publice vizând apărarea și securitatea națională, cu precădere în ceea ce privește sfera operațiunilor de cooperare acceptate de către CSAT sau ARCTIS. Noul act normativ va fi suplimentat prin norme metodologice de punere în aplicare elaborate de către Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a OUG nr. 124/2023.

II. Reglementarea în premieră a litigiilor colective (acțiuni reprezentative) în România și Uniunea Europeană prin Legea nr. 414/2023 și Directiva 2020/1828

Noua reglementare permite posibilitatea ca un număr foarte mare (virtual nelimitat) de consumatori să formuleze în același litigiu, în mod colectiv și coordonat, pretenții identice sau similare față de aceeași companie. Acest tip de litigii este inspirat de celebrul model american al acțiunilor colective, însă, spre deosebire de acesta, UE a optat pentru un model care să pună în echilibru încurajarea gestionării colective, în instanță, a intereselor consumatorilor cu protejarea companiilor față de demersuri judiciare abuzive.

Litigiile colective (introduse prin Legea 414/2023, sub denumirea europeană de acțiuni în reprezentare) se deosebesc de litigiile de volum, care se practicau și anterior în România, respectiv un număr mare de litigii asemănătoare între o companie și clienții săi, situație în care fiecare litigiu particular nu avea o miza deosebită.

Noul sistem vizează situația în care în același litigiu se tranșează pretențiile unui număr foarte mare de consumatori, potențial portofolii întregi, care în unele industrii depășesc sute de mii de contracte. Astfel, miza și impactul unei singure acțiuni în reprezentare vor putea fi extrem de mari, întrucât aceasta va tranșa pretențiile sau situația contractuală în cazul unui grup potențial nelimitat de consumatori.

Legea nr. 414/2023 nu a aduce modificări legislației care reglementează obligațiile companiilor în raporturile cu consumatorii, dar atrage aplicabilitatea acestui nou tip de litigii în majoritatea domeniilor vizate de protecția consumatorilor și a datelor cu caracter personal.

Ce entități pot iniția un litigiu între consumatori și companii

Principala noutate adusă de Legea 414/2023 este că, prin acțiunile în reprezentare, vor putea fi gestionate pretențiile unui număr potențial nelimitat de consumatori, prin intermediul unei singure entități reclamante, care va dobândi prin efectul legii prerogativa reprezentării și gestionării intereselor consumatorilor relevanți.

Aceste organisme au primit denumirea de „entități calificate” și pot fi (dacă îndeplinesc o serie de condiții legale):

- Pe de o parte, **organisme de stat**;
- Pe de altă parte, **organisme non-guvernamentale (organizate chiar și ad-hoc)**.

Odată ce se stabilește dreptul de a iniția procedura și de a reprezenta un anumit grup de consumatori în cadrul acțiunii în reprezentare, entitatea calificată nu mai trebuie să obțină instrucțiuni sau opinia consumatorilor cu privire la gestionarea litigiului, iar aceștia din urmă nu vor putea influența desfășurarea procesului (de ex. cu privire la argumente, probe sau strategie).

Măsurile care pot fi solicitate în instanță de entitățile calificate în numele unui grup de consumatori

Entitățile calificate pot solicita în instanță două categorii de măsuri ca urmare a unei pretense încălcări de către o companie a drepturilor clienților ei:

- Pe de o parte, prin acțiunile reprezentative se pot solicita măsuri de încetare provizorie sau definitivă a practicilor comercianților;

- Pe de altă parte, principala noutate adusă de Legea 414/2023 vizează măsurile reparatorii, ce pot consta în compensarea, reducerea sau rambursarea prețului, în repararea sau înlocuirea produsului, precum și în despăgubiri pentru încălcările obligațiilor companiilor față de consumatori.

Opțiunea consumatorilor de a fi sau nu reprezentați (sistemele *opt-in* și *opt-out*)

Singura modalitate în care consumatorii pot influența desfășurarea unei acțiuni în reprezentare este prin manifestarea consimțământului de a fi sau nu reprezentați într-o acțiune inițiată de o entitate calificată.

În cazul măsurilor de încetare a unor practici, consumatorii nu trebuie să își exprime consimțământul pentru a fi reprezentați de entitățile calificate, ci aceștia au doar posibilitatea să își exprime dezacordul de a fi considerați reprezentați de entitatea calificată (sistemul *opt-out*).

În schimb, în cazul acțiunilor în reprezentare care vizează măsuri reparatorii, consumatorii trebuie să își dea consimțământul în mod expres, în anumite termene-limită prevăzute de lege (sistemul *opt-in*).

Industria ce pot fi vizate de acțiuni în reprezentare

Legea 414/2023 nu aduce modificări cu privire la obligațiile companiilor față de consumatori, dar cuprinde o listă de aproape 70 de acte normative care, dacă sunt încălcate, pot genera acțiuni în reprezentare. Aceste acte vizează atât protecția consumatorilor în general, cât și domenii mai specifice precum răspunderea pentru defecte, industria financiară, transport, comunicații, turism, energie electrică și gaze naturale, industria de retail, protecția datelor cu caracter personal etc.

Finanțarea acțiunilor în reprezentare (*litigation funding*)

Legea 414/2023 reglementează în premieră în România conceptul de finanțare a litigiilor de către terți („*litigation funding*”), care presupune faptul că terțul:

- poate asigura costurile pentru desfășurarea unor acțiuni în reprezentare, fără însă ca respectivul finanțator să dobândească drepturi litigioase sau prerogativa de a putea influența derularea litigiului, ci doar posibilitatea unui câștig în urma soluționării procesului (în ipoteza unei soluții favorabile);
- trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru prevenirea unor potențiale conflicte de interese (de ex. acțiunea nu poate fi introdusă împotriva unei companii care este concurent al finanțatorului sau împotriva unui pârât de care finanțatorul este dependent).

Posibilitatea încheierii unor tranzacții pentru stingerea acțiunilor în reprezentare

Un alt element de noutate este posibilitatea încheierii unei înțelegeri amiabile între entitatea calificată (acționând în numele consumatorilor) și companii. Înțepinderile vizate de o acțiune în reprezentare pot negocia în mod direct cu o singură persoană (iar nu cu fiecare consumator în parte) cu scopul de a stinge litigiul în mod amiabil. Instanțele de judecată trebuie să verifice și să valideze condițiile înțelegerii amiabile, în scopul protejării intereselor consumatorilor.

Concluzii

Din toate perspectivele, acțiunile în reprezentare aduc o nouă paradigmă care va schimba fundamental modalitatea de purtare a litigiilor dintre consumatori și companii.

Pentru că este vorba de o noutate la nivelul întregii Uniuni Europene, introdusă de Directiva 2020/1828, ce reglementează inclusiv acțiuni în reprezentare transfrontaliere, practica din toate statele membre devine relevantă pentru a se putea înțelege și anticipa efectele acestei noi realități. Comisia Europeană va avea, de asemenea, un rol de jucat în viitorul apropiat, în ceea ce privește dezvoltarea acestei practici și crearea unor comunități care să susțină acțiunilor reprezentative în Europa. În acest sens, Comisia a înființat deja un nou instrument digital denumit EC-REACT, respectiv o platformă de colaborare pentru acțiuni reprezentative, cu scopul de a sprijini dezvoltarea acțiunilor reprezentative (constituită în baza art. 14 (3) din directivă) și intenționează să ofere instanțelor naționale, persoanelor care acționează ca puncte de contact în vederea aplicării reglementării, precum și entităților calificate posibilitatea de a comunica și de a face schimb de informații cu privire la acțiunile reprezentative prin intermediul acestei platforme.

În perioada următoare, vom reveni cu o serie de evenimente referitoare la modul în care alte State Membre implementează noul sistem al acțiunilor în reprezentare, colectată pe baza apartenenței Reff & Asociații la rețeaua internațională Deloitte Legal, ce a analizat situația pe întreg teritoriul Uniunii Europene.

De asemenea, experții în Reff & Asociații | Deloitte Legal în materiile specifice în care acțiunile reprezentative vor fi aplicabile pot ajuta companiile să navigheze impactul acestui noi reglementări în relația pe care o au cu consumatorii.

Pentru mai multe detalii, vă rugăm să nu ezitați să ne contactați.

Georgiana Singurel
Partener
Reff & Asociații | Deloitte Legal
gsingurel@reff-associates.ro

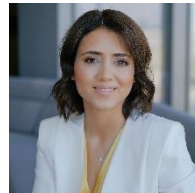
Adrian Coman
Avocat Senior Coordonator
Reff & Asociații | Deloitte Legal
acoman@reff-associates.ro

Victor Popa
Avocat Asociat
Reff & Asociații | Deloitte Legal
vpopa@reff-associates.ro

Mihnea Galgoțiu-Săraru
Partener, Soluționarea Litigiilor
Reff & Asociații | Deloitte legal
mgalgotiusararu@reff-associates.ro

Ana Galgoțiu-Săraru
Avocat Senior Coordonator, Soluționarea Litigiilor
Reff & Associates | Deloitte Legal
agalgotiusararu@reff-associates.ro

Anca Belciu
Avocat Senior, Soluționarea Litigiilor
Reff & Asociații | Deloitte Legal
abelciu@reff-associates.ro

Silvia Axinescu
Avocat Senior Coordonator, Drept Comercial, Fuziuni și Achiziții
Reff & Asociații | Deloitte Legal
maxinescu@reff-associates.ro

Andreea Zaharia

Avocat Coordonator, Drept Comercial, Fuziuni și Achiziții
Reff & Asociații | Deloitte Legal
anzaharia@reff-associates.ro

Andrea Grigoraș

Avocat Senior Coordonator, Dreptul Concurenței
Reff & Asociații | Deloitte Legal
agrigroras@reff-associates.ro

Andrei Burz-Pînzaru

Partener, Drept Bancar & Financiar
Reff & Asociații | Deloitte Legal
aburzpinzaru@reff-associates.ro

Andreea Șerban

Avocat Senior Coordonator, Drept Bancar & Financiar
Reff & Asociații | Deloitte Legal
andserban@reff-associates.ro

Reff | Asociații

Reff & Asociații SPRL este societate de avocați membră a Baroului București, independentă în conformitate cu reglementările aplicabile profesiei de avocat, și reprezintă rețeaua de societăți de avocați Deloitte Legal în România. Deloitte Legal înseamnă practicile juridice ale membrilor Deloitte Touche Tohmatsu Limited și afiliații acestora care oferă servicii de asistență juridică. Pentru o descriere a serviciilor de asistență juridică oferite de entitățile membre ale Deloitte Legal, vă rugăm accesați: <http://www.deloitte.com/deloittelegal>.

Acest Alert este furnizat cu titlu orientativ și nu trebuie considerat drept serviciu de consultanță. Este bine să solicitați consultanță fiscală/juridică de specialitate înainte de a întreprinde acțiuni bazate pe cuprinsul acestui document.

Această publicație conține doar informații generale și Deloitte Touche Tohmatsu Limited și firmele membre sau afiliate (numite împreună Deloitte Network) nu oferă consultanță sau servicii profesionale prin intermediul acestei publicații. Înainte de a lua orice decizie sau de a acționa într-un mod care v-ar putea afecta finanțele sau afacerea, trebuie să discutați cu un consultant profesionist. Nicio entitate a Deloitte Network nu va fi răspunzătoare pentru pierderile de orice natură suferite de către persoanele care se bazează pe aceasta publicație.

© 2024. Pentru mai multe detalii, contactați Reff & Asociații SPRL